

РОЗДІЛ 7. ДЕМОГРАФІЯ, ЕКОНОМІКА ПРАЦІ,
СОЦІАЛЬНА ЕКОНОМІКА І ПОЛІТИКААНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ ЗАЙНЯТОСТІ ТА БЕЗРОБІТТЯ
СІЛЬСЬКОГО НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИTHE ANALYSIS OF THE CURRENT EMPLOYMENT AND UNEMPLOYMENT
STATE OF THE RURAL POPULATION IN UKRAINE

УДК 331.526

<https://doi.org/10.32843/infrastruct38-45>**Весперіс С.З.**к.е.н., доцент,
доцент кафедри економіки і управління
Конотопський інститут
Сумського державного університету**Самусь Г.І.**к.е.н., викладач кафедри
економіки і управління
Конотопський інститут
Сумського державного університету**Щербина О.В.**старший викладач кафедри
економіки і управління
Конотопський інститут
Сумського державного університету

У статті проведено аналіз сучасного стану зайнятості та безробіття сільського населення України. Розкрито теоретичну сутність наявних теорій зайнятості населення. Зазначено, що успішний соціально-економічний розвиток країни безпосередньо залежить від наявних трудових ресурсів, оптимального розподілу зайнятості та скорочення безробіття. Розглянуто динаміку чисельності постійного сільського населення, його сучасний стан за економічною активністю, рівень зайнятості та безробіття за віковими групами. Встановлено, що чисельність постійного сільського населення зменшується, знижується рівень зайнятості населення та зростає рівень безробіття. Визначено основні причини формування зазначених проблем. Запропоновані основні шляхи подолання несприятливої соціально-економічної ситуації на ринку праці, серед яких важливу роль повинні відігравати ефективна демографічна політика на державному та регіональному рівнях, державне регулювання рівня зайнятості та безробіття.

Ключові слова: зайнятість, безробіття, сільське населення, сільська місцевість, економічно активне населення, ринок праці, працездатний вік.

В статті проведено аналіз сучасного стану зайнятості та безробіття сільського населення України. Розкрито теоретичну сутність наявних теорій зайнятості населення. Зазначено, що успішний соціально-економічний розвиток країни безпосередньо залежить від наявних трудових ресурсів, оптимального розподілу зайнятості та скорочення безробіття. Розглянуто динаміку чисельності постійного сільського населення, його сучасний стан за економічною активністю, рівень зайнятості та безробіття за віковими групами. Встановлено, що чисельність постійного сільського населення зменшується, знижується рівень зайнятості населення та зростає рівень безробіття. Визначено основні причини формування зазначених проблем. Запропоновані основні шляхи подолання несприятливої соціально-економічної ситуації на ринку праці, серед яких важливу роль повинні відігравати ефективна демографічна політика на державному та регіональному рівнях, державне регулювання рівня зайнятості та безробіття.

сельского населения Украины. Раскрыта теоретическая сущность существующих теорий занятости населения. Указано, что успешное социально-экономическое развитие страны напрямую зависит от существующих трудовых ресурсов, оптимального распределения занятости и сокращения безработицы. Рассмотрены динамика численности постоянного сельского населения, его современное состояние по экономической активности, уровень занятости и безработицы по возрастным группам. Установлено, что численность постоянного сельского населения уменьшается, понижается уровень занятости населения и возрастает уровень безработицы. Определены основные причины формирования указанных проблем. Предложены основные пути преодоления неблагоприятной социально-экономической ситуации на рынке труда, среди которых важную роль должны играть эффективная демографическая политика на государственном и региональном уровнях, государственное регулирование уровня занятости и безработицы.

Ключевые слова: занятость, безработица, сельское население, сельская местность, экономически активное население, рынок труда, трудоспособный возраст.

The article analyzes the current employment and unemployment state of the rural population in Ukraine. Identified the theoretical essence of the existing theories of population employment, namely: classical, Keynesian, institutionalist, neoclassical, monetarist, Marxist. Noted that the successful socio-economic development of the country depends directly on available labor resources, optimal employment distribution and unemployment reduction. Considered the dynamics of permanent rural population within the period of 2010–2019, its current state according to economic activity, employment and unemployment rate by age groups. Established that the number of permanent rural population is decreasing, which is explained by natural population decline and migration processes. During the reviewed period, the number of economically active rural population decreased, especially among the people of working age. The employment rate is steadily declining and the unemployment rate is rising. Identified the main reasons for the formation of these problems, including the reduction of production, low wages, internal and external migration. Attention is drawn to the fact that education has a positive impact on employment of the rural population. High level of workers qualification provides access to highly paid jobs and has a positive impact on employment. Suggested the main ways to overcome the unfavorable socio-economic situation on the labor market, among which the effective demographic policy coordinated at the state and regional levels, state regulation of employment and unemployment should be priority. Continuous monitoring of the labor market, an effectively functioning system of vocational training and retraining, support for non-competitive population groups, as well as businesses and entrepreneurs that are capable of creating jobs will contribute to the growth of rural employment. Attention is drawn to the need to take into account the statistical indicators that characterize the labor market in order to regulate supply and demand on it, the impact of globalization processes, etc.

Key words: employment, unemployment, rural population, rural area, economically active population, labor market, workable people.

Постановка проблеми. Проблема ефективної структури зайнятості населення є досить актуальною для сучасної економічної науки. Протягом багатьох десятиліть учених цікавлять питання механізму реалізації зайнятості населення, скорочення безробіття, ролі держави в регулюванні ринку праці та оптимізації зайнятості населення. Не менш актуальним сьогодні залишається вивчення питань зайнятості та безробіття сіль-

ського населення. Саме сільське населення здебільшого задіяне у сільському господарстві та бере активну участь у забезпеченні продовольчої безпеки держави. Все це зумовлює необхідність подальшого теоретичного та практичного дослідження цієї проблеми, обґрунтування можливих шляхів її вирішення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню проблем зайнятості та безробіття

населення присвячено багато праць відомих зарубіжних та вітчизняних учених, зокрема А. Сміта [1], Д. Рікардо [2], Д. Богіні [3], Е. Лібанової [4], В. Онікієнко [5], О. Петрової [6], Г. Радіонової [7].

Водночас поглиблення теоретичних основ вивчення цієї проблеми, зокрема сучасного стану зайнятості та безробіття сільського населення, залишається актуальним і потребує подальшого дослідження та визначення шляхів вирішення проблеми, що склалася.

Постановка завдання. Метою статті є вивчення сучасного стану зайнятості та безробіття сільського населення України, розроблення практичних рекомендацій щодо оптимізації рівня зайнятості та безробіття сільського населення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сьогодні у світовій науці розрізняють декілька теорій зайнятості населення, а саме класичну, кейнсіанську, інституціоналістську, неокласичну, монетаристську, марксистську, які різняться позиціями стосовно ролі держави й ринку в регулюванні ринку праці.

Так, класична теорія зайнятості сформува-лася в кінці XVIII ст. Її засновниками є Д. Рікардо, Ж. Сей, А. Сміт [1; 2]. На думку прихильників класичної теорії, вплив держави є не тільки зайвим, але й шкідливим, а вимушене безробіття за чистого капіталізму неможливе.

Засновником кейнсіанської теорії зайнятості населення є Дж.М. Кейнс. Він вважав, що саме держава повинна вирішувати питання регулювання зайнятості та зменшення безробіття, для ефективного управління економікою на державному рівні необхідно розробити заходи та моделі, що дадуть змогу на науковій основі здійснювати регулювання національної економіки. Розвиток кейнсіанської теорії знайшов відображення в працях Р. Солоу, К. Хансена, С. Чейза та інших науковців.

Інституціоналістська теорія, прибічниками якої є Т. Веблен, Дж. Коммонс, визначає, що вирішенню проблеми зайнятості може сприяти запровадження інституціональних реформ, які визначають поведінку суб'єктів на ринку праці.

Представники кейнсіанської теорії та інституціоналісти заперечували положення про те, що в розвитку економічних відносин основна регулююча роль належить ринку. Вони вважали, що ця роль належить державі. Історичний розвиток суспільства показав, що державне втручання в економіку дає позитивні результати, але повністю не виключає періодичного падіння виробництва та безробіття.

Неокласики (А. Маршалл, А. Пігу та інші науковці) вважали, що регулятором ринку праці є ціна робочої сили (заробітна плата). Сучасні неокласики, на відміну від неокласиків початку минулого століття, не пропонують державі виконувати функції тільки «нічного сторожа».

Монетаристи (М. Фрідмен, Л. Роббінс та інші дослідники) погоджувалися з тим, що держава повинна втручатися у формування політики зайнятості, але лише тоді, коли ринок самостійно не може себе врегулювати.

Марксистська теорія зазначає, що зайнятість населення визначається загальними ринковими закономірностями. Співвідношення попиту й пропозиції на робочу силу впливає на їх ринкову ціну.

Успішний соціально-економічний розвиток країни безпосередньо залежить від наявних трудових ресурсів, оптимального розподілу зайнятості та скорочення безробіття. Динаміка показників зайнятості та безробіття залежить від чисельності наявного постійного населення. Проаналізуємо динаміку чисельності постійного сільського населення України (табл. 1).

Як видно з табл. 1, станом на 1 січня 2019 р. чисельність сільського населення України становила 12 965,7 тис. осіб, зокрема зафіксовано 6 148,0 тис. осіб чоловіків та 6 817,7 тис. осіб жінок. При цьому слід зазначити, що у 2010–2019 рр. воно скоротилось на 1 547,7 тис. осіб. На початок 2019 р. сільське населення віком 16–59 років складало 58,7% (7 605,9 тис. осіб), зокрема 28,95% становили жінки, 29,8% – чоловіки [9, с. 19]. За цей період (2010–2019 рр.) воно скоротилось на 979,0 тис. осіб. Як правило, це ті особи, що станов-

Таблиця 1

Чисельність постійного сільського населення України (на 1 січня, тис. осіб)

Категорія	2010 р.	2015 ¹ р.	2018 ¹ р.	2019 ¹ р.	Відхилення 2019 р. від 2010 р. (+, -)
Усе населення постійне	45 782,6	42 759,7	42 216,8	41 983,6	-3 799,0
Сільське населення	14 513,4	13 325,3	13 084,6	12 965,7	-1 547,7
зокрема, чоловіки	6 789,2	6 284,7	6 194,4	6 148,0	-641,2
жінки	7 724,2	7 040,6	6 890,2	6 817,7	-906,5
Сільське населення віком 16–59 років	8 584,9	7 911,9	7 707,6	7 605,9	-979,0
зокрема, чоловіки	4 331,9	4 007,0	3 905,4	3 858,5	-473,4
жінки	4 253,0	3 904,9	3 802,2	3 747,4	-505,6

¹ дані наведено без урахування тимчасово окупованої Автономної Республіки Крим і м. Севастополя

Джерело: складено, розраховано авторами на основі [8; 9]

лять основу трудових ресурсів, формують попит і пропозицію на ринку праці.

Проведений аналіз свідчить про те, що досі не існує єдиного погляду стосовно економічної сутності категорій «зайнятість» та «безробіття». В узагальненому вигляді зайнятими вважають людей, які працювали впродовж обстежуваного тижня хоча б одну годину за наймом за винагороду в грошовому чи натуральному вираженні, індивідуально (самостійно), в окремих громадян або на власному (сімейному) підприємстві; працювали безкоштовно на підприємстві, у власній справі, що належить будь-кому з членів домогосподарства, або в особистому селянському господарстві задля реалізації продукції, виробленої внаслідок цієї діяльності; були тимчасово відсутні на роботі, тобто формально мали робоче місце, власне підприємство (справу), але не працювали упродовж обстежуваного періоду з певних причин [9, с. 47].

Безробітні (за методологією МОП) – це особи віком 15–70 років, які одночасно задовольняють трьом умовам, а саме не мають роботи (прибуткового заняття); упродовж останніх чотирьох тижнів активно шукали роботу або намагались організувати власну справу; упродовж найближчих двох тижнів були готові приступити до роботи, тобто почати працювати за наймом або на власному підприємстві задля отримання оплати або доходу. До категорії безробітних також відносять осіб, які приступають до роботи протягом найближчих двох тижнів, знайшли роботу, чекають відповіді тощо [9, с. 47].

Проаналізуємо сучасний стан сільського населення України за економічною активністю (табл. 2).

Отже, станом на 2018 р. у сільській місцевості проживали 5 604,7 тис. осіб економічно активного населення, що на 1 303,3 тис. осіб менше, ніж у 2013 р. З них зафіксовано 5 387,0 тис. осіб працездатного віку та 217,7 тис. осіб старше працездатного віку. Значно скоротилась за період, що досліджується, кількість зайнятих, а саме на 1 316,7 тис.

осіб, з яких 804,8 тис. осіб – це особи працездатного віку. При цьому зросла кількість безробітних на 13,4 тис. осіб та економічно неактивного населення на 470,9 тис. осіб. Такі показники свідчать про негативну динаміку, що склалась на ринку праці сільської місцевості.

Ринок праці відіграє важливу роль у системі ринкових відносин. Його стан і тенденції розвитку багато в чому залежать від динаміки соціально-економічного розвитку окремих сільських територій. До важливих показників результативності соціально-економічних перетворень слід віднести рівень зайнятості та рівень безробіття.

Рівень зайнятості населення сільської місцевості за віковими групами відображено в табл. 3.

Як видно з табл. 3, рівень зайнятості населення сільської місцевості віком 15–70 років знизився у 2018 р. порівняно з 2013 р. на 8,5%. Проведений аналіз свідчить про те, що найбільших змін цей показник зазнав у зазначений період у віковій групі 60–70 років де відхилення становить -26,6%, що пояснюється похилим віком цієї категорії населення.

Рівень безробіття населення сільської місцевості за віковими групами відображено в табл. 4.

Як видно з табл. 4, рівень безробіття населення сільської місцевості за період, що досліджується, мав тенденцію зростання. Найбільше зростання характерне для вікової групи 50–59 років та 35–39 років. Не змінився рівень безробіття у віковій групі 25–29 років.

Причинами зниження рівня зайнятості та зростання безробіття є скорочення чисельності постійного сільського населення, відтік молодих та висококваліфікованих спеціалістів у міста. Не менший вплив на рівень зайнятості та безробіття мають зменшення масштабів виробництва, відсутність інвестицій, низький рівень заробітної плати, що робить непривабливим сільську працю.

Умовами покращення зайнятості є застосування конкурентного механізму щодо впливу на

Таблиця 2

Сільське населення України за економічною активністю (віком 15–70 років, тис. осіб)

Категорія	2013 р.	2018 р.	Відхилення 2018 р. від 2013 р. (+, -)
Економічно активне населення	6 908,0	5 604,7	-1 303,3
працездатного віку	6 178,3	5 387,0	-791,3
старше працездатного віку	729,7	217,7	-512,0
Зайняті	6 405,9	5 089,2	-1 316,7
працездатного віку	5 676,3	4 871,5	-804,8
старше працездатного віку	729,6	217,7	-511,9
Безробітні	502,1	515,5	+13,4
працездатного віку	502,0	515,5	+13,5
старше працездатного віку	0,1	0,0	-0,1
Економічно неактивне населення	3 174,0	3 644,9	+470,9
працездатного віку	2 196,9	2 352,6	+155,7
старше працездатного віку	977,1	1 292,3	+315,2

Джерело: складено, розраховано авторами на основі [8; 9]

Таблиця 3

**Рівень зайнятості населення сільської місцевості за віковими групами
(відсотків до кількості всього населення відповідної вікової групи)**

Період	Частка осіб віком 15–70 років, усього	За віковими групами						
		15–24 років	25–29 років	30–34 років	35–39 років	40–49 років	50–59 років	60–70 років
2013 р.	63,5	39,7	71,7	75,2	78,7	79,6	69,8	41,0
2018 р.	55,0	32,0	68,5	71,7	72,7	75,8	62,5	14,4
Відхилення 2018 р. від 2013 р. (+,-)	-8,5	-7,7	-3,2	-3,5	-6,0	-3,8	-7,3	-26,6

Джерело: складено, розраховано авторами на основі [8; 9]

Таблиця 4

**Рівень безробіття населення сільської місцевості (за методологією МОП) за віковими групами
(відсотків до кількості економічно активного населення відповідної вікової групи)**

Період	Частка осіб віком 15–70 років, усього	За віковими групами						
		15–24 років	25–29 років	30–34 років	35–39 років	40–49 років	50–59 років	60–70 років
2013 р.	7,3	14,6	8,9	7,3	6,5	7,3	5,2	–
2018 р.	9,2	16,5	8,9	9,9	9,4	8,4	8,2	–
Відхилення 2018 р. від 2013 р. (+,-)	+1,9	+1,9	–	+2,6	+2,9	+1,1	+3,0	–

Джерело: складено, розраховано авторами на основі [8; 9]

робочі місця й робочу силу, формування мобільності робочої сили в межах економічно ефективних робочих місць, що є важливим в умовах інноваційної економіки [10].

Позитивний вплив на рівень зайнятості має рівень освіти сільського населення. Високий рівень кваліфікації робітників забезпечує доступ до високооплачуваних робочих місць і позитивно впливає на зайнятість, хоча висококваліфіковані фахівці, як правило, мігрують у великі міста та за кордон.

На нашу думку, для покращення рівня зайнятості та зменшення безробіття населення сільської місцевості необхідно розробити та вжити комплекс заходів, які мають бути узгодженими на державному та регіональному рівнях. Зростанню зайнятості сільського населення будуть сприяти постійний моніторинг ринку праці, ефективно функціонуюча система професійної підготовки й перепідготовки кадрів, підтримка неконкурентоспроможних груп населення, а також підприємств та підприємців, що здатні створювати й створюють робочі місця.

Висновки з проведеного дослідження.

Отже, проведене дослідження свідчить про наявну тенденцію скорочення чисельності постійного сільського населення, зниження рівня зайнятості населення та зростання рівня безробіття. Ця проблема потребує вирішення на державному та регіональному рівнях. Основним заходом, спрямованим на подолання цього явища, є ефективна демографічна політика держави, яка буде спри-

яти притоку населенню в сільську місцевість. Це можна реалізувати за рахунок державних та регіональних програм соціально-економічного розвитку села, покращення інвестиційного клімату, розвитку виробничої та соціальної інфраструктури села, державного регулювання рівня зайнятості та безробіття. Необхідно всіляко сприяти зменшенню міграційних процесів із сільської місцевості з урахуванням впливу на ринок праці процесів глобалізації. Важливим є врахування статистичної інформації з подальшим розробленням інструментів впливу, що дасть змогу розкрити кількісні закономірності ринку праці.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Смит А. Исследование о природе и причинах богатства народов. Т. 1. Москва : Наука, 1993. 570 с.
2. Рикардо Д. Сочинения : в 5 т. / пер. с англ., ред. М. Смит. Москва : Госполитиздат, 1955. Т. 1. 360 с.
3. Богиня Д. Оптимізація зайнятості як чинник ефективності праці. *Вісник Донбаської державної машинобудівної академії*. 2012. № 1(26). С. 6–9.
4. Лібанова Е., Палій О. Ринок праці та соціальний захист. Київ : вид-во Соломії Павличко «Основи», 2004. 491 с.
5. Онікієнко В. Ринок праці та соціальний захист населення України: ретроаналіз, проблеми, шляхи вирішення : науково-аналітична монографія. Київ : Інститут демографії та соціальних досліджень імені М.В. Птухи НАН України, 2013. 456 с.
6. Петрова І.Л. Соціальні ризики неформальної зайнятості в Україні. *Ринок праці та зайнятість населення*. 2016. № 4. С. 29–32.

7. Радіонова О. Зайнятість у великих містах: сучасний економіко-теоретичний аналіз : монографія. Харків : ХНУМГ, 2014. 178 с.

8. Статистичний щорічник України за 2013 р. / Державна служба статистики України. Київ, 2014. 533 с.

9. Статистичний щорічник України за 2018 р. / Державна служба статистики України. Житомир, 2019. 540 с.

10. Штундер І. Ефективна зайнятість: реалії та інноваційні перспективи : монографія. Київ : КРОК, 2016. 392 с.

REFERENCES:

1. Smyth Adam (1993) *Yssledovanye o pryrode y prychnakh bohatsva narodov* [An Inquiry into the Nature and Causes of the Wealth of Nations]. Moscow: Nauka. (in Russian)

2. Ricardo David (1955) *Sochyneniya : v 5 t.* [The Works and Correspondence of David Ricardo: Volume 5]. Moscow: Hospolytyzdat, vol. 1. (in Russian)

3. Bohynya D. (2012) *Optyimizatsiia zainiatosti yak chynnyk efektyvnosti pratsi* [Optimization of employment as a factor in the efficiency of labor]. *Visnyk Donbaskoi derzhavnoi mashynobudivnoi akademii*, no. 1(26), pp. 6–9.

4. Libanova E., Palii O. (2004) *Rynokpratsi ta sotsialnyi zakhyst* [A Labor Market and A Social Protection]. Kyiv: Vyd-vo Solomii Pavlychko "Osnovy". (in Ukrainian)

5. Onikiienko V. (2013) *Rynok pratsi ta sotsialnyi zakhyst naseleennia Ukrainy: retroanaliz, problemy, shliakhy vyrishennia* [Labor Market and Social Protection of the population of Ukraine: retroanalysis, problems, solutions], *In-t demohrafii ta sotsialnykh doslidzhenim*. Kyiv: M.V. Ptukhy NAN Ukrainy/ (in Ukrainian)

6. Petrova I. (2016) *Sotsialni ryzyky neformalnoi zainiatosti v Ukraini* [Social Risks of Informal Employment in Ukraine]. *Rynok pratsi ta zainiatist naseleennia*, no. 4, pp. 29–32.

7. Radionova O. (2014) *Zainiatist u velykykh mistakh: suchasnyi ekonomiko-teoretychnyi analiz* [Employment in big cities: a modern economic-theoretical analysis]. Kharkiv: KhNUMH. (in Ukrainian)

8. The State Statistics Service of Ukraine (2013) *Statystychnyi shchorichnyk Ukrayiny za 2014 r.* [Statistical Yearbook of Ukraine for 2013]. Kyiv. (in Ukrainian)

9. The State Statistics Service of Ukraine (2018) *Statystychnyi shchorichnyk Ukrayiny za 2018 r.* [Statistical Yearbook of Ukraine for 2018]. Kyiv. (in Ukrainian)

10. Shtunder I. (2016) *Efektyvna zainiatist: realii ta innovatsiini perspektyvy* [Effective Employment: Realities and Innovation Perspectives]. Kyiv: Krok. (in Ukrainian)

Vesperis Svitlana

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Senior Lecturer at Department of Economics and Management
Konotop Institute
Sumy State University

Samus Hanna

Candidate of Economic Sciences,
Instructor at Department of Economics and Management
Konotop Institute
Sumy State University

Scherbina Olha

Senior Instructor at Department of Economics and Management
Konotop Institute
Sumy State University

THE ANALYSIS OF THE CURRENT EMPLOYMENT AND UNEMPLOYMENT STATE OF THE RURAL POPULATION IN UKRAINE

The purpose of the article. The problem of the effective structure of population employment is quite urgent for modern economic science. For many decades, scientists have been interested in the mechanism of implementation of population employment, reducing unemployment, the role of the state in regulating the labor market and the ways to optimize population employment. The study of employment and unemployment issues of the rural population is not less relevant today. It is the rural population, in the majority, is involved in agriculture and takes an active part in ensuring the food security of the state. All these facts determine the need for further theoretical and practical study of this problem as well as require justification of possible ways to solve it. The purpose of this article is to study the current employment and unemployment state of the rural population in Ukraine, to develop practical recommendations for optimizing employment and unemployment rate of the rural population.

Methodology. The research was done according to the methodology of a systematic approach to the study of economic processes and phenomena specific to the modern labor market of the rural population in Ukraine with using such methods as: abstract-logical, analysis and synthesis, quantitative and qualitative analysis, statistical generalization.

Results. Today, there are several theories of employment in the world science: classical, Keynesian, institutionalism, neoclassical, monetarist, and Marxist. They differ in views on the role of the state and the market in regulating the labor market. Successful socio-economic development of the country depends directly on available labor resources, optimal distribution of employment and reduction of unemployment. The analysis shows that within the period of 2010–2019 the number of permanent rural population of Ukraine decreased by 1 547.7 thousand people.

The labor market plays an important role in the system of market relations. Its status and development trends depend largely on the dynamics of socio-economic development of individual rural areas. Important indicators of the impact of socio-economic change are employment and unemployment. The analysis shows a trend of decreasing employment and increasing unemployment. The level of education of the rural population has a positive impact on employment. High level of workers qualification provides access to highly paid jobs and has a positive impact on employment.

In order to increase the employment rate and reduce unemployment of the rural population, it is necessary to develop and implement a set of measures that should be coordinated at both the state and regional level. Continuous monitoring of the labor market, an effectively functioning system of vocational training and retraining, support for non-competitive population groups, as well as businesses and entrepreneurs are capable of creating jobs will contribute to the growth of rural employment. In addition, the development of industrial and social infrastructure of the village, state regulation of employment and unemployment, reduction of migration processes from rural areas, taking into account the impact of the process of globalization, etc. have a positive impact on the labor market.

Practical implications. Theoretical analysis of the current employment and unemployment state of the rural population in Ukraine is important in order to develop practical recommendations that can be used to develop and implement effective socio-economic policies at the state and regional level, which will improve the situation on the labor market, namely increase the employment rate and reduce the unemployment rate.

Value/originality. The analysis of the current employment and unemployment state of the rural population makes it possible to justify further ways of optimization on the labor market in order to improve the socio-economic situation in the countryside, in particular, it will help to improve the living standard of the rural population.